

УДК 821.161.2:82-6

ББК 83.3(4 Укр)

ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ ЖІНКИ В ІНТИМНОМУ ЕПІСТОЛЯРІЮ УКРАЇНСЬКИХ РОМАНТИКІВ

А. В. Ільків

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76018, м. Івано-Франківськ, вул. Т. Шевченка, 57; тел. +380(342)59-60-74*

У статті досліджується художня концепція жінки в інтимних листах українських письменників-романтиків, зокрема, в епістолярію Т. Шевченка, П. Куліша і М. Костомарова. Визначено біографічні та літературно-естетичні передумови міфологізації жінки в любовних посланнях романтиків, виокремлено семантичні зв'язки міфологізованого образу жінки із документальними образами листа та проблемно-тематичним рівнем епістолярного тексту.

Ключові слова: *епістолярій, романтична естетика, міф жінки, символ, гендерний стереотип, документальний образ, епістолярний текст.*

Епістолярна творчість для епістолярних комунікантів виступає досвідом самоті і досвідом подолання самотності, а лист стає однією із можливостей пережити особистісну єдність. Тому мета листування мимоволі виходить за рамки епістолярного діалогу й перетворюється в творчий акт самореконструювання, набуваючи для письменника екзистенційно важливого значення. Листи стають художнім простором розгортання екзистенційної суб'єктивності. Відтак одним із завдань дослідників епістолярної спадщини є дешифрування біографічного «я», щоб спробувати відчути, пізнати створену із фрагментів листів картину авторського внутрішнього світу. «Ідентичність в автобіографічному письмі виражається як упевненість у досвіді, тобто автобіографії значно менше передають проникнення в ідентичність, а більшою мірою відтворюють виникнення інтерпретаційних умов, необхідних для її пізнання» [12, с. 17]. Саме тому епістолярну творчість вважаємо унікальним фактографічним матеріалом й одночасно особливим художнім простором для дослідження авторських концепцій, символів, образів.

Мета статті – визначити біографічні та літературно-естетичні передумови формування художньої концепції жінки в листах письменників-романтиків, виокремити семантичні зв'язки узагальненого образу жінки із документальними образами листа та проблемно-тематичним рівнем епістолярного тексту.

Предметом нашого дослідження є художні концепції жінки в епістолярній творчості українських романтиків. *Об'єкт* дослідження – інтимні листи Т. Шевченка, П. Куліша і М. Костомарова.

Перебуваючи в силовому полі романтичної естетики, образ жінки в оригінальній творчості українських романтиків, як і більшість романтичних образів, пройшов етап ідеалізації, навіть міфологізації. Так, образ жінки приваблював Т. Шевченка різними гендерними ролями й іпостасями, такими як жінка-мати, вдова, сестра, покритка. Ці грані узагальненого жіночого образу часто ставали предметом наукових досліджень літературознавців, натомість художнє втілення в творчості поета образу жінки-дружини, жінки-супутниці, жінки-порадниці, зрештою, жінки-друга вивчений мало. Адже в оригінальній творчості поета над усіма іпостасями й гендерними ролями жінки превалює образ жінки-матері, натомість образ жінки-дружини більшою мірою втілено в документальних текстах Шевченка: щоденнику та листах.

В цьому контексті варто згадати дослідження Т. Бовсунівської [2], яка розглядає шевченківську художню концепцію жінки як частину процесу емансипації, оскільки демонструє її вивільнення від поневолення духу: «Шевченко подивився на жінку як на берегиню національних сакральних скарбів, що до нього не існувало ані в художній, ані в суспільно-громадянській традиції» [2, с. 6]. Художню концепцію жінки в творчості Шевченка, на наш погляд, доповнює образ жінки-дружини, репрезентований головню в пізньому епістолярію поета.

Образ жінки-дружини і тема одруження стали центральними в листах поета до М. Максимович, М. Маркович, А.О. Лазаревської та брата В.Г. Шевченка. Більше того, тема якнайшвидшого одруження стала своєрідною ідеєю-фікс після повернення поета із заслання, коли відчуття самотності, марноти прожитого життя, відсутність родинного затишку стали особливо гостро відчутними. При цьому в листах до Марії Максимович тема одруження поета і пошуки достойної нареченої подана в характерному для поета самокритичному й самоіронічному ключі.

Симпатію Шевченка до своєї адресатки Марії Максимович вказують ряд текстових і позатекстових маркерів. По-перше, це спроба візуалізації. Так, із листами від 25 березня 1859 року та від 10 травня 1859 року поет надсилає Марії Максимович свої автопортрети, натякаючи через образ міфічної нареченої, що цей портрет лише для очей адресата послання («На сей раз посилаю вам свій портрет, тільки ви його не показуйте моїй молодій, а то злякається» [10, с. 180]), а вже в наступному листі образ єдиної нареченої підмінюється узагальненим образом дівчат («Посилаю вам свій портрет, тільки, будьте ласкаві, не показуйте портрет дівчатам, а то вони злякаються, подумають, що я гайдамацький батько, та ні одна й заміж не піде за такого паливоду. А тим часом одній найкращій скажіть тихенько, щоб рушника дбала та щоб на своєму огороді гарбузів не сажала» [10, с. 182]). По-друге, листи до М. Максимович позначені високим ступенем ліризму, якого поет досягає через жанрову модифікацію інтимного листа шляхом його синкретизму із ліричними жанрами. Так, в текстову канву листа від 25 березня 1859 року адресант

вплітає дві ліричні поезії, написані ним на засланні у другій половині 1848 року («Якби мені черевики» і «Якби мені, мамо, намисто»), які сам називає «не весільними пісеньками». Провідним мотивом цих поезій є мотив самотності («Доленько моя! / Не дай мені вік дівувати, / Коси мої плести, заплітати, / Бровенята дома зносити, / В самотині віку дожити» [10, с. 181]) і безталання (в обох поезіях репризою стає рядок «Безталанна я!»). Той факт, що Шевченко помістив у лист вірші, написані більш ніж 10 років тому, не випадковість, а свідчення актуальності мотивів згаданих віршів в його тодішній моделі буття, певного роду передбачення своєї долі самотника. Крім того, навіть якщо в листах до М. Максимович не знаходимо цілісних поетичних творів, то тоді у поезію перетворюється сам епістолярний текст, як-от в листі від 22 листопада 1858 року: «Я думав, що ви давно вже в Москві сумуєте, аж бачу, що ви тепер по Михайловій горі походите, на сині гори поглядаєте, з Дніпром розмовляєте, та й мене, сірому одинокого, на чужині не забуваєте» [10, с. 177]. По-третє, розлогі, поліфонічні листи, адресовані лише Марії Максимович, контрастують із короткими телеграфічними листами, адресованими подружжю Максимовичів, мета яких – лише зберегти епістолярний діалог (т.зв. «інерційне листування»).

Тема одруження, що названа автором «святим ділом», в листах до М. Максимович переростає в живописну ідилічну картину-утопію: на Михайловій горі під явором чи під вербою він мріє зустріти свою «заквітчану княгиню», з якою полюбитися і побереться (див. лист від 22 листопада 1858 року) [10, с. 177-178]. При цьому картина змальована детально, розлого, живописно. Це один із яскравих текстових фрагментів прози митця, де талант Шевченка-художника яскраво проявив себе на інтермедіальному рівні.

У Шевченкові художній концепції жінки особливе місце займає архетип дому, адже ще з язичницьких часів жінка вважалася берегинею сім'ї, хранителькою домашнього вогнища, душею дому. Архетип дому в листах Шевченка прочитується через наскрізний мотив пошуку прихистку для його зболеної душі. Дослідивши прагматичні відношення в епістолярному тексті топосів міст, в яких проживав поет, можемо побачити, що його шлях повернення додому, тобто в Україну, на омріяну Михайлову гору, перетворився в замкнене коло. У листі до брата від 29 липня 1860 року схильний до футуристичних візій і високого ступеня трансцендентності Шевченко вже уявляв картину спільного життя із Ликерою Полусмак в омріяному домі. В цьому епістолярному тексті можемо спостерігати, як ще на початку листа відокремлене «я» автора («Бо я і жінка моя, хоч і в неволі і в роботі зросли, але в простому сільському ділі нічого не тямим, – то порада б сестри Ярини дуже б до ладу була і мені і Ликері» [10, с. 207]) наприкінці листа підсвідомо трансформується в цілісне, неподільне «ми» («Літом ми з жінкою прибудемо та вкупі порадимось, що нам робить» [10, с. 207]).

Проте ідилічні картини майбутнього сімейного щастя в спільному домі в епістолярному тексті часто дисонують із похмурою настроєвістю відчаю, втоми, нудьги і зневіри, із концептом самотності, що особливо часто проявляються в текстах пізнього епістолярію (наприклад, «тепер аж надто стало тяжко на самоті», «проклята нудьга зжене мене з світа» [10, с. 188]). Припускаємо, що ці відчуття могли бути породжені передчуттям близького відходу. Так, архетип дому в одну мить руйнується концептом самотності: «Без жінки і над самісеньким Дніпром, і в новій великій хаті, і з тобою, мій друже-брате, я буду на самоті, я буду одинокий» [10, с. 201]. Тобто лише у створенні сім'ї поет бачив можливість подолання своєї самотності. Причому його ідеал жінки не був надто високим; простота і щирість душі, українське селянське походження – головні критерії його омріяної нареченої.

Власний погляд на інституцію шлюбу і жінку як супутницю життя зустрічаємо епістолярію ще одного романтика за світобаченням і світовідчуттям Пантелеймона Куліша, зокрема в його листах до дружини Олександри Куліш, до наступних любовних захоплень Лесі Милорадовичівни, Параски Глібової, Марії Вілінської. На основі цих любовних послань спробуємо реконструювати їх взаємини. Шукаючи свою супутницю життя, письменник найперше дбає про збереження національної ідентичності, крім того, не менш важливою складовою щасливого шлюбу поет вважає приналежність до одного соціального стану, тому і серце його рідко наvertsалось до «панського роду». Підтвердження цього знаходимо в листі до Лесі Милорадовичівни від вересня 1856 року: «Ізїздив я світ, стрічав багато дівчат і молодиць панського роду; а серце моє рідко поверталось. Поверталось воно тільки до сестер своїх, до українок, котрі рідним голосом до його промовляли» [5, с. 85]. Отже, однією з визначальних аспектів Кулішевої концепції жінки як дружини є українська національність, адже лише українка зможе доповнити його національну самототожність.

Головними семантичними складовими образу жінки як супутниці життя в Кулішеві картині світу була освіченість, жіноча мудрість. Так, дружній лист від 26 грудня 1846 року свідчить, що письменник хотів бачити біля себе жінку самодостатню, освічену («По возвращении моем из-за границы, я должен буду ввести свою жену в лучшее столичное общество. Провинциальные ее язык и обращение, равно как и недостаточность умственного развития, заставили бы ее в таком случае играть незавидную роль. Это побудило меня взять ее с собою за границу и довершить там ее образование» [5, с. 81]). Саме тому Куліш починає формувати літературний смак своєї дружини. У листі до Надії Забіли (11 липня 1848 р.) письменник зізнається про читацький тандем з дружиною: «А мы с Сашею так всё бывало читаем то Жан-Жака Руссо, то Бюффона, то Мольера. Но теперь история развратила нас обоих. Я целый день занят

чтением исторических источников, а она свое свободное время употребляет на переписывание» [4, с. 228].

Крім того, в уяві письменника дружина має відповідати закладеній у внутрішній формі слова семі «друг». Власне, навколо жінки як друга вибудовується його концепція шлюбу. Про це свідчать і епістолярні звертання комунікантів: в листах Куліша до дружини Олександри «Милый, добрый мой друг Саша», в листах Олександри до письменника: «Бесценный, добрый, кроткий друг мой Пантелеймон Александрович».

Одкровення Куліша дали підстави спочатку В. Петрову, а згодом і Ю. Шевельову для припущення, що жодну із жінок письменник не любив по-справжньому, а був закоханий у вимріяний образ ідеальної жінки. Ю. Шевельов підкреслює, що епістолярій романтика став новаторським з погляду суб'єктивно-об'єктивних відношень у документальному тексті. Адже тогочасна традиція листування в основному зводилася до фактографічного побутового опису-звіту, тоді як послання Куліша можна віднести до виразно суб'єктивних, себто таких, у яких над подієвістю оповіді превалює автор, його епістолярне «я»: «І тут ми приходимо до образу центрального, головного в усьому листуванні – до образу Пантелеймона Александровича, а чи Панька Олельковича Куліша. Кулішаюнака ми не бачимо в наших листах. Вони відкриваються Кулішем-мужем. Ми бачимо його в розпалі намірів, плянів, заходів і несамовитої праці над здійсненням їх. Тут і господарська діяльність, і комерція, і література, і наука – історія, література й мова, – і журналістика, і ненагла жадоба пізнати більше й більше людей, невгамовне поширення кіл знайомства, колосальний обсяг листування, подорожі, раз у раз нові захоплення. Тут віра в майбутнє своє й своєї нації» [11].

Наукові припущення і Петрова, і Шевельова про егоцентризм Куліша в листах і вічні пошуки ним високого жіночого ідеалу мають під собою підґрунтя. На нашу думку, текстуальною пресупозицією до таких висновків міг би стати лист письменника до Параски Глібової: «Ви питаєте: кого я люблю? Та кого ж мені любити, скажіть? Я вже писав, що люблю свій ідеал істини, добра й краси і тому, що всього цього є потроху в людях, то я й люблю потроху багатьох, особливо тих, кого менше знаю. Але кого я маю намір покохати? Це питання для мене надто мудре. Проте відповідаю: я маю намір покохати, тобто покохав би жінку, котра в усьому, що я роблю, бачила людське, а не тваринне прагнення, котра була б певна, що я не здатний ні на що вульгарне і котра поважала б свободу взаємин так, як я її поважаю» [9]. Однак під час написання досліджень вище згаданими літературознавцями велика частина листів Куліша ще не була оприлюднена, наприклад, із листів письменника до дружини Олександри Шевельов згадує лише про два йому відомі, сьогодні ж листів до дружини, та й до інших адресатів віднайдено й опубліковано значно більше. Тому в світлі нинішнього більш повного зібрання

листів Куліша попередні твердження літературознавців видаються надто категоричними.

Оприлюднені сьогодні листи Куліша до дружини Олександри засвідчують радше дуалістичну природу характеру письменника. З одного боку, бачимо непохитного апологета української національної ідеї, який не покидає віри, що туман над селами українськими розсіється і «підіб'ється вгору сонце», з іншого – невтомного шукача пристрасті, любовних пригод, високого жіночого ідеалу. Причину своїх любовних одіссей Куліш розкриває в одному з листів до Тараса Каменецького: «Згага любові була в мене від самого юнацтва, але кепське виховання та злидні не дали мені змоги найти по собі жінку. Я вибрав Олександрю Михайлівну навгад, я покохав її на віру. Її безглузда мати не давала мені з нею зблизитись і пізнати її, а їй дати себе пізнати. Звідсіля вічне моє прагнення, вічне почуття невдоволення життям» [9]. Разом з тим у листах до дружини письменник проявляє і батьківську турботу, наприклад, до деталей піклується про її майбутню подорож («Надо купить складной чемодан, в котором бы поместились все твои вещи. Одну подушку не забудь взять к себе в карету» [4, с. 173]), і невимовну ніжність епістолярних звертань і поетичних зізнань («Дюся, красота моей жизни!» [4, с.179]; «Все мои думы перетканы тобой, как золотыми узорами; затем они и не тяжелы, и не сухи, затем в них везде развеяна поэзия. Ты моё прекрасное!» [4, с. 278]). Більше того, в листах до дружини із заслання в Тулі, малюючи футуристичну картину спільного подружжя, Куліш прагне розчинитися в цих стосунках, відвівши собі маргінальну роль слуги у шлюбі: «Дюси, я когда-то за счастье почёл бы быть при вас Сашкою; примите теперь меня к себе слугою; велите мне то то сделать, то другое, а сами будьте ляди, и я готов работать для вас вечно» (лист від 3-5 березня 1849 року) [4, с. 279]. Цитований лист демонструє процес переходу авторської свідомості Куліша від егоцентризму до усвідомлення свого шлюбу. На текстуальному рівні це відображається у переході від наратологічної моделі «Я-форми» до «Ми-форми». У згаданому листі на початку читаємо такий опис планів на майбутнє: «Оставляю все лишние труды, сброшу с плеч все чиновнические обязанности в отношении к начальству, удалюсь от всех бесполезных знакомств и всё своё время отдам одним искусствам, ... займусь скульптурой, займусь музыкой, стану читать только такие книги, которые будут улаждать мою душу», а далі, ніби опам'ятавшись, що його життя вже тісно пов'язане із Олександрю, ту ж саму інформацію транслює через колективну наратологічну модель «Ми-форму», при цьому про свою дружину згадує у третій особі: «Дюси подле меня; они смотрят, как я рисую, как я леплю; мы вместе берём музыкальные уроки, но я сперва учусь у них; мы читаем, мы гуляем, мы благотворним кому можем...» [4, с. 279]. На жаль, Олександра Куліш не стала для Куліша його ідеалом жінки, однак стала для нього символом

вірності і терпіння, тією надійною пристанню, до якої він повернувся наприкінці свого життя.

В інтимних листах Куліша зустрічаємо і його вічні сумніви (ось як описує письменник перші дні свого одруження: «Теперь мы, кажется, совершенно уразумели друг друга и живем в полном согласии... Да, судя по свойству наших характеров, мы будем, кажется, счастливы!» [5, с. 82], і в цьому «кажется» весь Куліш), і екзистенційну самотність як наслідок нерозуміння найближчими соратниками («Добродійко, ходимо часто в тумані і живемо чужою оманю, не бачачи й серцем не чуючи рідного святого добра святого» (із листа до Лесі Милорадовичівни від 1856 р.) [5, с. 85]); «Така моя доля, що я живу з людьми на віру; мене ніхто не розуміє яко чоловіка, і я од тих завжди далеко, з ким хотів би бути близько... Скажу Вам, що всю жизнь свою шукаю дружньої душі – і не знайшов її ні в кому» (із листа до Лесі Милорадовичівни від 1858 р.) [5, с. 88]).

Порівнюючи інтимний епістолярій П. Куліша із листом-присвятою М. Костомарова Ангеліні Крагельській, спостерігаємо різні відтінки любові в епістолярній творчості цих романтиків. Так, Куліш роздумував над коханням здебільшого в площині тілесності, відповідно до «уставу природи» («Сколько поэзии заключено даже в чувственных связях мужчины с женщиной. Я очень ясно понимаю, что нас влечет взаимно, мы повинемся уставу природы; однако ж в этом акте еще больше музыки, нежели в небесном ходе звезд, в универсальном движении всего сотворенного» [5, с. 82]. Натомість у лист-присвяті Миколи Костомарова до Аліни Крагельської (лютий, 1847 р.) філософствування письменника навколо теми справжнього кохання зводиться до платонічної любові, апологетом якої Костомаров виступав упродовж всього життя: «Справжні християни в шлюбному союзі з'єднуються не тільки тілом, але й духом, не для плотських утіх, не для кар'єри, не з суєти, не з того статевого прагнення, яке в світі неправдиво профанується ім'ям кохання і яке єсть не що інше, як хіть серця і очей, не для всияких земних насолод, а для того, щоб при взаємній допомозі пройти дружно й міцно через усі спокуси, хвороби, нещастя і невозбранно досягнути царства вічної любові» [8, с. 221].

У цьому листі-присвяті М. Костомаров демонструє глибину свого релігійного світогляду, зокрема в своїх поглядах на шлюб, який розцінює як категорію не соціальну, а духовну. Більше того, найвищою формою любові письменник вважає любов до Христа, власне свою обраницю він і закликає любити Христа, і через цю любов, через еманацию людського єства в цій любові вона зможе полюбити ближнього. Не позбавлений релігійного дидактизму й моралізаторства, лист-присвята Костомарова до Ангеліни Крагельської можна читати як переспів двох Божих заповідей про любов Христа і любов до ближнього: «З'єднуючись з Вами шлюбом, я не прошу Вас любити мене, а прошу любити Христа й

той навчить Вас, як любити мене й все навколо. Благаю Вас не раніш іти до шлюбного вівтаря, як тоді, коли не вводячи в оману себе, відчуєте, що Ви приготовані невхильно йти шляхом, позначеним для Вас на землі, в душі любові Христової» [8, с. 221]. Як бачимо, художня концепція жінки в епістолярію Костомарова невіддільна від християнської парадигми його світогляду. На жаль, велику частину листів письменника до молоді дружини під час його заслання було знищено самою Аліною, щоб не нашкодити йому в разі можливих обшуків. Досі повного видання листів Костомарова немає, велика їх частина розпорошена в архівах і музеях України, Росії та інших країн, що й створює перед дослідниками труднощі належної оцінки й осмислення його документальної спадщини.

Отже, дослідження художньої концепції жінки в інтимному епістолярію українських романтиків показує, що кожен із письменників формував власний ідеал жінки відповідно до свого життєвого досвіду, моральних пріоритетів. У цих листах часто з'являються мотиви відчаю, втоми і самотності, породжені відчуттям, часто пов'язані із пошуками високого жіночого ідеалу. Художня концепція жінки в інтимних листах українських романтиків включає в себе архетип дому як пристанища після невтомних пошуків. Інтимний епістолярій засвідчує радше природу характеру письменника. З одного боку – непохитного апологета української національної ідеї, з іншого – невтомного шукача пристрасті, любовних пригод, високого жіночого ідеалу. У листі-присвяті М. Костомарова натомість художня концепція жінки вплетена в його філософствування навколо платонічної ідеї як єдиного способу вираженні істинних почуттів.

Література

1. Коцюбинська М. Шевченкові листи / М. Коцюбинська. – Слово і час. – 2008. – №7. – С. 15-23.
2. Бовсунівська Т. Художня концепція жінки у творчості Т. Шевченка / Т. Бовсунівська // Дивослово. – 1999. – № 11. – С. 2-6.
3. Єфремов С. Шевченкознавчі студії / С. Єфремов. – К.: Україна, 2008. – 368 с.
4. Куліш П. Листи. 1841-1850 / П. Куліш. – К.: Критика, 2005. – Т.1. – 646 с.
5. Любов славетних письменників у листах і в житті: зб. художньо-документальних нарисів / Авт.-упоряд. В. Кирилюк. – К.: Криниця, 2008. – 496 с.
6. Ляхова Ж. За рядками листів Тараса Шевченка / Ж. Ляхова. – К.: Дніпро, 1984.
7. Нахлік Є. Доля – Los – Судьба / Є. Нахлік. – Львів, 2003. – С. 206-220.
8. Петров В. Романи Куліша / В. Петров. – К., 1994. – С. 130-131.
9. Томенко М. Теорія українського кохання [Електронний ресурс] / М. Томенко. – Режим доступу: http://www.dotyk.in.ua/tomenko_a3.html.

10. Шевченко Т. Зібрання творів: у 6 т. (вид., автентичне 1-6 томам «Повного зібрання творів у дванадцяти томах») / Т. Шевченко; Редкол.: М.Г. Жулинський (голова) та ін. / Листи. Дарчі та власницькі написи. Документи, складені Т. Шевченком або за його участю. – К.: Наукова думка, 2003. – Т.6. – 632 с.
11. Шевельов Ю. Кулішеві листи і Куліш у листах [Електрон. ресурс] / Ю. Шевельов. – Режим доступу: http://maidanua.org/yuri_sheveliov/Kulishevi_lysty.htm
12. Tebben K. Literarische Imtimitat. Subjektkonstitution und Erzählstruktur in autobiographischen Texten von Frauen / K. Tebben. – Tübingen, 1997. – S. 17

*Стаття надійшла до редакційної колегії 10.12.2014 р.
Рекомендовано до друку д.ф.н., професором **Хоробом С.І.**,
д.ф.н., професором **Кіралем С.С.** (м. Київ)*

ART CONCEPT OF A WOMAN IN THE INTIMATE LETTERS OF UKRAINIAN NOVELISTS

A. V. Ilkiv

PreCarpathians National University by Vasyl Stefanyk;

Department of Ukrainian literature;

76018, Ivano-Frankivsk's, Shevchenko str., 57; ph. +380 (342)59-60-74

Artistic process of a woman myth creation in the intimate letters of Ukrainian novelists such as T. Shevchenko, P. Kulish, M. Kostomarov is investigated in the article. Biographical, literary and aesthetic background of mythologisation of a woman in the novelists' love messages is identified. Semantic relations of mythologized image of a woman with documentary images of letters and theme problem level of epistolary text are emphasized in the article.

Key words: *epistolary, romantic aesthetics, myth of a woman, symbol, gender stereotype, documentary image, epistolary text.*